

«شیوه‌نامه انتخاب و خرید کتاب»

مقدمه:

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی براساس تکالیف قانونی خود، وظیفه کمک به رشد فضایل اخلاقی، استقلال فرهنگی، اعتلای آگاهی‌های عمومی، رواج فرهنگ و هنر، گسترش و فراهم آوردن زمینه‌های فرهنگی جامعه را در حوزه فرهنگ عمومی بر عهده دارد و کتاب یکی از رسانه‌های تأثیرگذار در عینیت بخشیدن به مفاهیم و ارزش‌های یاد شده محسوب می‌شود. شیوه‌نامه انتخاب و خرید کتاب به استناد ماده (۳) شیوه‌نامه نحوه پرداخت یارانه در حوزه نشر و مطبوعات مصوب ۱۳۸۸/۸/۱۳ هیأت محترم وزیران و در راستای اجرای بندهای (۲ و ۳ و ۴) ماده (۱) و بند (۱۲) ماده (۲) قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب سال (۱۳۶۵) مجلس شورای اسلامی با هدف مجموعه‌سازی بخشی از کتابخانه‌های کشور و به منظور توسعه کتابخوانی در حوزه فرهنگ عمومی همچنین حمایت از انتشار کتابهای مناسب تدوین گردیده است.

فصل اول - کلیات:

ماده ۱- تعاریف:

- دبیر: دبیر هیأت و رئیس دبیرخانه انتخاب، خرید و توزیع کتاب می‌باشد؛
- دبیرخانه: دبیرخانه انتخاب، خرید و توزیع کتاب مستقر در اداره توسعه کتاب و کتابخوانی معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است؛
- رئیس: رئیس هیأت انتخاب و خرید کتاب و مدیرکل اداره توسعه کتاب و کتابخوانی معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌باشد؛
- کارگروه‌ها: کارگروه‌های چهارگانه تخصصی موضوع این شیوه‌نامه است؛
- هیأت: هیأت انتخاب و خرید کتاب موضوع این شیوه‌نامه می‌باشد.

ماده ۲- اهداف:

- انتخاب، خرید و اهدای کتاب‌های مناسب حوزه فرهنگ عمومی از بازار نشر کتاب؛
- گسترش مستمر و پایدار فرهنگ کتابخوانی در جامعه بر بنیاد ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ملی؛
- حمایت از کتابهای ارزشمند و برگزیده جایزه‌های معتبر داخلی و خارجی؛
- غنای فرهنگ عمومی جامعه با حمایت از صنعت نشر کتاب کشور.

ماده ۳- دستورالعمل های مترتب بر این شیوه نامه از جمله دستورالعمل اجرایی استانی حسب مورد، تدوین و به تصویب معاون امور فرهنگی خواهد رسید.

فصل دوم - ساختار و تشکیلات و وظایف:

ماده ۴- اعضای هیأت عبارتند از:

- مدیرکل اداره توسعه کتاب و کتابخوانی معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان رئیس هیأت؛

- دبیر؛

- رؤسای کارگروه ها ؛

- حداقل دو نفر از کارشناسان علمی و فرهنگی کشور به انتخاب رئیس هیأت؛

- یک نفر از کارشناسان که توسط رئیس هیأت به عنوان دبیر اجرایی منصوب می شود؛

تبصره ۱: ریاست جلسات هیأت برعهده مدیرکل اداره توسعه کتاب و کتابخوانی معاونت امور فرهنگی است و در غیاب وی، دبیر اداره جلسات را بر عهده خواهد داشت.

ماده ۵- وظایف و اختیارات هیأت به شرح زیر می باشد:

- مطالعه گزارش ها، نقدها و یادداشت های اعضای کارگروه ها درباره کتاب های راه یافته به جلسات هیأت؛

- بررسی شکل ظاهری کتاب شامل: جنس و نوع کاغذ، جلد، صحافی، چاپ و قیمت کتاب؛

- تصویب، رد یا خرید کتاب های انتخاب شده به تعداد معین با تخفیف مشخص بنا به بودجه تخصیص یافته معاونت؛

- تطبیق و بررسی کتاب های راه یافته به هیأت باتوجه به شاخص های تعیین شده در ماده (۱۰) و (۱۱) فصل سوم؛

- بررسی گزارش کارگروه های تخصصی در زمینه محتوای کتاب؛

تبصره: جلسات هیأت در مکان دبیرخانه تشکیل می شود و مصوبات آن با اکثریت دو سوم اعضاء و پس از تأیید معاون محترم امور فرهنگی رسمیت می یابد.

ماده ۶- تعداد و ترکیب کارگروه‌ها عبارتست از:

- کارگروه تخصصی دین و رشته‌های وابسته؛
- کارگروه تخصصی علوم اجتماعی و انسانی، دانش عمومی و رشته‌های وابسته (فلسفه، روانشناسی، تاریخ و علوم سیاسی)؛
- کارگروه تخصصی هنر و ادبیات و رشته‌های وابسته (داستان، ادبیات پایداری و شعر)؛
- کارگروه تخصصی کودک و نوجوان.

تبصره ۱: تعداد اعضاء در هر کارگروه ۳ نفر می‌باشد. رئیس می‌تواند اعضای کارگروه‌هایی را که از تنوع رشته بیشتری برخوردارند تا ۷ نفر عضو افزایش دهد؛

تبصره ۲: از اعضای کارگروه‌ها یک نفر به عنوان رئیس کارگروه تخصصی مربوطه در ترکیب اعضای هیأت، توسط رئیس انتخاب و منصوب می‌شود.

ماده ۷- وظایف کارگروه‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- مطالعه و بررسی گزارش‌های نیازسنجی حسب موضوعات مربوط به کارگروه‌ها؛
- بررسی‌های لازم بنا به معیارهای متعارف انتخاب کتاب در فرم و محتوا برای حوزه‌های فرهنگ عمومی جامعه؛
- انتخاب اولیه کتاب‌ها براساس ضوابط و مقررات فصل سوم شیوه نامه؛
- ارایه فهرست رسمی کتابهای برگزیده توسط رؤسای کارگروه‌ها به دبیر به منظور تصمیم‌گیری هیأت برای خرید نهایی؛

تبصره: جلسات کارگروه‌ها در مکان دبیرخانه تشکیل می‌شود و مصوبات آن با رأی اکثریت اعضاء رسمیت می‌یابد.

ماده ۸- اعضای هیأت و کارگروه‌ها توسط معاون امور فرهنگی با صدور حکم رسمی به مدت دو سال منصوب می‌شوند. انتصاب مجدد اعضا برای دوره‌های بعد بلامانع می‌باشد.

تبصره ۱: صلاحیت اعضاء و رؤسای کارگروه‌ها براساس تخصص و مهارت آنان و مرتبط با عناوین کارگروه‌ها تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: اعضای هیأت و کارگروه نباید صاحب نشر باشند. در غیر این صورت کتاب های انتشارات شان در هیأت طرح و بررسی نخواهد شد.

ماده ۹- به منظور ساماندهی و اداره امور اجرایی، همچنین مستندسازی فعالیت های متناظر با اهداف شیوه نامه، دبیرخانه ای تحت نظارت رئیس با مسئولیت دبیر هیأت تشکیل می شود.

تبصره ۱: ساماندهی فرایند نظارت و اجرا شامل دریافت کتاب و روند انتخاب اولیه در کارگروه ها، همچنین خرید نهایی در هیأت تا چرخه توزیع از انبار و دریافت گزارش عملکرد ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان ها در نحوه دسترس پذیری مناسب برای مخاطبان بر عهده دبیرخانه هیأت است؛

تبصره ۲: زمان برگزاری جلسات هیأت و کارگروه ها حسب مورد توسط دبیر اجرایی، برنامه ریزی و هماهنگی می شود.

فصل سوم- ضوابط و مقررات:

ماده ۱۰- ضوابط کلی انتخاب کتاب:

- کتاب هایی که محتوایی همسو با مفاد ماده (۱) قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشته باشد؛

- کتاب هایی که در یادگیری پایدار نوسوادان یا کم سوادان خردسال و بزرگسال مؤثر بوده و از پدیده بازگشت بی-سوادی جلوگیری کند؛

- کتاب های موضوعی، ویژه افراد فرهیخته جامعه که جامعیت یا میان رشته ای بودن آن بنا به تشخیص اعضای کارگروه ها مصداقی از فرهنگ عمومی باشد؛

- کتاب هایی که به اشاعه فرهنگ غنی اسلامی و ایرانی کمک کند و روحیه خودباوری و ایثار و شهادت را ترویج دهد.

- کتاب های مرجع ارزشمند مانند فرهنگ ها و واژه نامه ها، دانشنامه ها و دایره المعارف ها، سرگذشت نامه های گروهی و اطلس ها که موجب غنای بخش مرجع کتابخانه های کشور شود؛

- کتاب هایی که موجب دانش افزایی گروه های خاصی از جامعه همچون کودکان و نوجوانان، زنان جامعه روستایی و عشایری و معلول باشد؛

- کتاب‌هایی که در حفظ، گسترش و غنای زبان و ادبیات فارسی مؤثر باشد.

تبصره ۱: اولویت انتخاب براساس رعایت اصول کلی از جمله نوآوری و تازگی موضوع در فرم و محتوا، رعایت اصول نگارشی و ویرایشی مبتنی بر روش‌شناسی متناسب با رشته مربوطه خواهد بود؛

تبصره ۲: کتاب‌هایی که تحت عنوان حمایت قبل از چاپ طبق تفاهم‌نامه‌های منعقد شده با معاونت امور فرهنگی قرار گرفته است، مشمول شیوه‌نامه نیست.

ماده ۱۱- اولویت های خرید کتاب:

- کتاب‌های چاپ اول سال جاری یا سال گذشته حسب مورد هر سال از اولویت خرید برخوردار است؛

- کتاب‌های برگزیده جوایز داخلی و خارجی مناسب، از اولویت خرید برخوردار است؛

- تعداد خرید از هر عنوان توسط هیأت و متناسب با میزان اعتبار و بودجه‌های تخصیصی اداره کل چاپ و نشر تعیین می‌شود.

تبصره ۱: خرید و اهدای کتاب توسط ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها مشمول ماده (۳) این شیوه‌نامه خواهد بود؛

تبصره ۲: خرید قرآن، نهج البلاغه، مفاتیح الجنان و صحیفه سجاده به شکلی در برنامه خرید باشد و انبار معاونت امور فرهنگی بی‌بهره از این کتب مقدس نباشد.

ماده ۱۲- کتاب‌هایی که در موارد خاص دارای دستور مستقیم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا معاون امور فرهنگی و یا مدیرکل اداره توسعه کتاب و کتابخوانی است، به میزان ابلاغ شده خریداری می‌شود.

ماده ۱۳- معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه را برعهده دارد.